

Załącznik 1. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Rodzaj krzywdy: Dziecko jesteś krzywdzone w domu (np. przez rodziców, bliskich)

1. W przypadku stwierdzenia przez pracownika objawów krzywdzenia dziecka, terapeuta przeprowadza rozmowę z dzieckiem i rodzicami /prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania danych.
2. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń, pracownik zgłasza problem pedagogowi /psychologowi oraz prezesowi Fundacji.
3. Pedagog /psycholog po dokładnym rozpoznaniu sprawy, wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” oraz nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi: dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.
4. Do wszczęcia procedury „Niebieskie karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.
5. W sytuacjach bezpośrednio zagrażających zdrowiu lub życiu dziecka, pedagog /psycholog w porozumieniu z prezesem Fundacji powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.

Procedura „Niebieskie Karty”

Cel procedury:

Celem niniejszej procedury jest wskazanie zasad postępowania pracowników i prezesa Fundacji w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania

1. Procedura postępowania „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Fundacji.
2. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje prezes Fundacji.
3. Prezes Fundacji udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej.
4. Koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog /psycholog. W sytuacji prowadzenia dużej liczby przypadków lub ich złożoności i wielu działań, prezes może zadanie koordynacji kolejnych powierzyć innej osobie, przy czym nadzór nad postępowaniami wszystkich spraw sprawuje pedagog /psycholog.

5. Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez Fundację jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z dzieckiem.
6. Druki i formularze Niebieskiej Karty – A i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się u prezesa Fundacji.
7. Rejestr wszczętych procedur „Niebieskie Karty” prowadzi prezes Fundacji, zgodnie z zasadami określonymi w instrukcji.
8. Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają osoby upoważnione imiennie przez prezesa Fundacji.
9. Upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskie Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach załącznik 2.
10. Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog /psycholog.
11. Po zakończeniu sprawy, pedagog /psycholog przekazuje teczkę z dokumentacją do prezesa Fundacji.
12. Archiwizacja dokumentacji odbywa się na zasadach określonych w instrukcji.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”

1. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich /dzieci lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie
2. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
3. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.
4. Pedagog /psycholog lub inna osoba wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego /dziecka – załącznik 4 lub 5, a także przeprowadzić rozmowę z dzieckiem.
5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
6. Czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica /opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to

rodzice /opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).

7. Żaden z formularzy "Niebieskiej Karty" nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
8. Po wypełnieniu karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie – rodzic /opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz „Karty - B”.
9. Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.
10. Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
11. Wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego.
12. Osoba upoważniona do przekazania formularza jest pedagog /psycholog. Pedagog /psycholog zawiadamia prezesa Fundacji o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do Zespołu Interdyscyplinarnego.
13. Wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

Algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka /małoletniego

Uruchom procedurę Niebieskie Karty

TRYB A

Zaznaczenie przynajmniej jednego z punktów Listy A

NIE TAK

Jeśli wystąpiło uszkodzenie ciała dziecka lub potrzebuje ono pomocy lekarskiej wezwij pogotowie i/lub skonsultuj tę potrzebę z przedstawicielem ochrony zdrowia w Twojej placówce (jeśli jest to możliwe).

Jeśli zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej skontaktuj się z Sądem Rodzinnym – jeśli nie ma takiej możliwości skontaktuj się z Policją. Jeśli podejrzewasz, że dziecko jest ofiarą przemocy – nie może ono zostać pod opieką rodzica krzywdzącego.

Zaznaczenie przynajmniej jednego z punktów Listy B

TRYB B

Spotkaj się z rodzicami i zaproponuj im konsultację u specjalisty w celu diagnozy psychologicznej potrzeb dziecka.

Jeśli rodzice nie współpracują z placówką, a podejrzewasz, że dziecko nie jest bezpieczne postępuj zgodnie z trybem A.

Jeśli zaznaczono
TAK w punkcie:

NIE TAK

B.1/B.2/B.3

Porozmawiaj z dzieckiem i ustal poziom jego bezpieczeństwa w rodzinie. Jeśli dziecko nie komunikuje się werbalnie, obserwuj jego zachowania. Porozmawiaj z rodzicem, który nie krzywdzi dziecka w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa w rodzinie.

B.4

B.5/B.7/B.8

Zawiadom Sąd Rodzinny.

Porozmawiaj z rodzicem, który nie krzywdzi dziecka w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa dziecka w rodzinie.

Jeśli dziecko nie jest bezpieczne postępuj zgodnie z trybem A.

B.6

Jeśli zauważysz niepokojące objawy porozmawiaj z jego rodzicami w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa dziecka w rodzinie.

B.9

Zawiadom Policję.

B.10

Obserwuj dziecko.

Zaznaczenie przynajmniej trzech z punktów Listy C

TRYB C

Porozmawiaj z dzieckiem i ustal poziom jego bezpieczeństwa w rodzinie. Jeśli dziecko się nie komunikuje werbalnie, obserwuj jego zachowania, zabawy.

NIE TAK

Porozmawiaj z rodzicami na temat problemów wychowawczych, zbadaj stopień bezpieczeństwa dziecka w rodzinie. Jeśli nie masz informacji od dziecka na temat stopnia jego bezpieczeństwa (ze względu na wiek, rozwój, stan dziecka) prześladoz rodzicom informację na temat swojego niepokoju, ustal sposób weryfikacji stopnia bezpieczeństwa dziecka.

Zakończ działanie

Monitoruj sytuację dziecka. Po 1,2 i 3 miesiącach powtórz kwestionariusz.

Poinformuj pracownika placówki (wychowawca, pedagog szkolny), do której przechodzi dziecko, o swoich obserwacjach.

Dostosuj sposób rozmowy do wieku i możliwości dziecka! Podczas interwencji, rozmów, wspieraj dziecko w kontakcie z pracownikami służb i instytucji!

Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy w środowisku Fundacji

Procedura 1. Rodzaj krzywdy: znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego

Opis sytuacji

Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec dziecka przemoc lub jest agresywny, nęka dziecko w różny sposób, znęca się nad nim, np. stosuje:

PRZEMOC FIZYCZNA: atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.

PRZEMOC SŁOWNĄ: obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

PRZEMOC PSYCHICZNA: poniżanie, wykluczanie /izolacja /milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach, wulgarne gesty, telefony (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

1. Jeśli dziecko nie czuje się bezpiecznie, powinno powiedzieć o tym terapeutce i rodzicom: przedstawić im sytuację, jeśli ma świadków przemocy stosowanej wobec niego poinformować o nich rodziców i nauczyciela.
2. Terapeuta, do którego dziecko lub jego rodzice się zgłoszą, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania Fundacji

Fundacja, zgodnie z regulaminem udziału w zajęciach, bezzwłocznie podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika Fundacji, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.

3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec dziecka, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy /sprawców przemocy, terapeuta podejmie stosowne, zgodne ze statutem Fundacji, działania.
4. Jeśli dziecko będzie potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - dziecko i jego rodzice mogą skorzystać z pomocy pedagoga /psychologa.

Działania Fundacji

Pedagog lub psycholog Fundacji może udzielić dziecku pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać może systematycznie, dopóki będzie ona dziecku potrzebna.

5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad dzieckiem znęcał, dziecko lub/i jego rodzice/opiekunowie prawni ponownie poinformują o tym wychowawcę. Wychowawca wspólnie z rodzicami mogą też przedstawić sprawę prezesowi lub wiceprezesowi Fundacji, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem Fundacyjnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.
6. W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad dzieckiem oraz nieskutecznej reakcji Fundacji na działania sprawcy rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

Procedura 2. Rodzaj krzywdy: Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy dziecka

Opis sytuacji

Ktoś (osoba dziecku znana lub nieznana) okradł je, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do dziecka. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do dziecka.

1. Dziecko informuje pracownika o zdarzeniu kradzieży lub zniszczenia jego rzeczy - przedstawia mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. I czy są świadkowie tego zdarzenia.
2. Dziecko informuje rodziców /opiekunów prawnych o zdarzeniu kradzieży lub zniszczenia jego rzeczy.
3. O zaistniałym zdarzeniu dziecko i jego rodzice /opiekunowie prawni poinformują pedagoga /psychologa, który zgodnie z potrzebami dziecka, udzieli mu wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub innej formy pomocy.

Działania Fundacji

- *Wychowawca informuje rodziców, pedagoga /psychologa oraz prezesa Fundacji o zaistniałym zdarzeniu.*
- *Przekazuje tę informację również rodzicom dziecka.*
- *Terapeuta przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani.*
- *Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży rzeczy dziecka został ustalony lub wskazany, Fundacja informuje o tym jego rodziców; pedagog /psycholog podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich i ich wyniku rodziców sprawcy.*
- *Fundacja stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę a do oddania dziecku skradzionej rzeczy lub - w uzgodnieniu z jego*

rodzicami i rodzicami sprawcy - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy.

- Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, Fundacja poinformuje rodziców dziecka o kradzieży lub zniszczeniu należącej do dziecka rzeczy oraz przekaze rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.*

Procedura 3. Rodzaj krzywdy: Nierówne traktowanie – dyskryminacja dziecka w Fundacji

Opis sytuacji

Ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladuje dziecko z powodu jego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.

1. Dziecko i jego rodzice /opiekunowie prawni informują o tym terapeutę – czego doświadczyło, z jakiego powodu i przez kogo dziecko było nierówno traktowane.
2. Jeżeli zgłoszenia dokonuje tylko dziecko, terapeuta informuje o zdarzeniu rodziców /opiekunów prawnych dziecka.
3. Dziecko na wniosek rodziców może uzyskać pomoc pedagoga lub psychologa – opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog lub/i psycholog zgodnie z potrzebami dziecka udzieli mu pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
4. Rodzice dziecka mogą zwrócić się także pomoc do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka /praw człowieka.
5. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony Fundacji, rodzice /opiekunowie prawni dziecka mogą zgłosić sprawę do Rzecznika Praw Dziecka.

Działania Fundacji

1. *Fundacja powinna zapewnić dzieciom możliwości rozwoju w bezpiecznej atmosferze, wolnej od jakiegokolwiek dyskryminacji, dlatego też jest zobowiązana do działań antydyskryminacyjnych.*
2. *Terapeuci podejmują działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, zmierzające do określenia jego znaczenia dla dziecka oraz ustalenia sprawcy /sprawców. Informują o zdarzeniu Prezesa Fundacji.*
3. *Po ustaleniu sprawców poinformują o tym ich rodziców.*
4. *Fundacja po wystuchaniu sprawcy, uwzględniając wagę czynu oraz motywację sprawcy do popełnienia takiego czynu, zastosuje określone w regulaminie środki dyscyplinujące sprawcę. Poinformuje o nich rodziców sprawcy.*

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego

Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Fundacja powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów (np. nie ma zmian postawy dziecka – sprawcy cyberprzemocy).

Dziecko nie jest winne zaistniałej sytuacji cyberprzemocy i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec niego w ten sposób.

Pomoc, którą dziecko otrzyma ze strony terapeutów, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia sprawcy i zastosowania wobec niego środków dyscyplinujących. Terapeuci będą w sposób szczególny czuwać nad bezpieczeństwem cyfrowym dziecka i zwracać uwagę, czy nie są podejmowane wobec niego dalsze działania przemocowe. Będą również pomagać dziecku w radzeniu sobie z tą trudną dla niego sytuacją.

Procedura 1. Jeśli dziecko doświadczyło przemocy w sieci

Jeśli dziecko doświadczyło przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywania się w sieci pod dziecko wbrew jego woli:

Działania rodziców i Fundacji

1. Dziecko lub jego rodzice /opiekunowie prawni w miarę możliwości zabezpieczają dowody przemocy w sieci stosowanej wobec dziecka.
2. Dziecko lub rodzice/opiekunowie prawni dziecka zgłaszają ten fakt terapeutę.
3. Terapeuta wysłucha dziecko, przeanalizuje dowody, które zostaną dostarczone. Jeśli dziecko lub jego rodzice /opiekunowie prawni będą mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, pracownik poprosi o pomoc specjalistę.
4. Jeśli dziecko /rodzice /opiekunowie prawni mają świadków doświadczanej przez dziecko cyberprzemocy, powinni powiedzieć o nich terapeutę. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
5. Terapeuta wspólnie z dzieckiem /rodzicami /opiekunami prawnymi oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem.
6. Po dokonaniu analizy dowodów i ustaleniu okoliczności cyberprzemocy, terapeuta podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy cyberprzemocy.
7. Wobec sprawcy cyberprzemocy będą zastosowane środki dyscyplinujące, określone w regulaminie zajęć Fundacji.

8. Terapeuta może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z rodzicami dziecka i prezesem Fundacji.
9. Jeśli dziecko będzie potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - jego rodzice /opiekunowie prawni mogą poprosić o rozmowę z pedagogiem lub psychologiem (lub innym pracownikiem, któremu u dziecko ufa).

Procedura 2 Rodzaj krzywdy: Wysyłanie dziecku w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Opis sytuacji

Są to treści, które mogą wywołać u dziecka negatywne emocje, i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania. Są to treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości.

Jeżeli ktoś wysyła dziecku w Internecie treści szkodliwe, nielegalne i niepożądane:

1. Należy zgłosić ten fakt rodzicom oraz terapeutce (albo innemu pracownikowi Fundacji, któremu dziecko ufa). Zgłoszenia mogą dokonać dziecko, jego rodzice /opiekunowie prawni lub inna osoba, która powzięła wiedzę o tym fakcie.
2. Dziecko lub jego rodzice /opiekunowie prawni w miarę możliwości zabezpieczają dowody wysyłania dziecku treści szkodliwych lub nielegalnych.

Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem rodziców dziecka lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel Fundacji i posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania Fundacji:

- *Fundacja powiadomi rodziców dziecka o zaistniałym zdarzeniu (jeśli zgłoszenia dokonało dziecko lub inna osoba).*
- *We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów Fundacja ustali okoliczności uzyskania przez dziecko dostępu do szkodliwych treści.*
- *Jeżeli treści można bezpośrednio powiązać z dziećmi danej organizacji, Fundacja podejmie działania, mające na celu ustalenie sprawcy.*

Opis sytuacji

Sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści:

- *Po ustaleniu sprawcy zostanie przeprowadzona rozmowa z nim oraz jego rodzicami. W trakcie rozmowy sprawcy zostanie uświadomiona szkodliwość prowadzonych przez niego działań.*
- *Fundacja zastosuje wobec sprawcy ustalone wcześniej środki dyscyplinujące.*

- *Jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z dziećmi danej Fundacji, Fundacja złoży zawiadomienie na policję.*

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u dziecka duży stres i frustrację. W tej sytuacji należy dziecku zapewnić wsparcie pedagoga /psychologa.

Działania Fundacji:

- *Uzgodni z rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia dziecka.*
- *Zapewni dziecku pomoc pedagoga lub psychologa.*
- *Jeżeli pomoc udzielona przez Fundację okaże się niewystarczająca, w porozumieniu z rodzicami dziecka może je skierować na specjalistyczną terapię.*

Procedura 3 Rodzaj krzywdy: Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku dziecka

1. O zaistniałym zdarzeniu są informowani terapeuci oraz rodzice dziecka. (informację przekazuje rodzicom i terapeutie dziecko lub poinformowani przez dziecko rodzice przekazują informację terapeutce).
2. W miarę możliwości rodzice lub dziecko zabezpieczają dowody naruszenia prawa, np. materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms /sms).
3. W miarę potrzeby można skorzystać z pomocy pracownika Fundacji posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może go wskazać terapeuta).
4. Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia dziecku szkody majątkowej lub osobistej.
5. Jeżeli naruszenie prywatności dziecka lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem dziecku szkody majątkowej lub osobistej – to Fundacja i rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje prezes Fundacji w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

Działania Fundacji:

- *Fundacja podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia praw dziecka do ochrony wizerunku i danych osobowych.*
- *Jeśli sprawcą okaże się inny podopieczny Fundacji, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzenia szkody majątkowej lub osobistej (był*

to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowanie wobec dziecka), Fundacja podejmie działania wychowawcze i dyscyplinujące sprawcę.

6. Jeżeli naruszenie praw dziecka skutkuje dla niego dużym obciążeniem emocjonalnym, jego rodzice mogą zwrócić się o pomoc do pedagoga lub psychologa w Fundacji. Zaplanują oni wraz z dzieckiem i jego rodzicami rodzaj pomocy dla dziecka i wdrożą działania chroniące je przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadcza.

Działania Fundacji:

- *Fundacja zapewni dziecku opiekę pedagogiczno-psychologiczną. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych i w razie potrzeby, którą zgłosi dziecko i jego rodzice /opiekunowie prawni rodzicami, może skierować dziecko za zgodą rodziców do placówki specjalistycznej.*
- *Powiadomi dziecko i jego rodziców /opiekunów prawnych o swoich działaniach w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu osobistych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).*
- *Zadba o to, aby informacje narażające dziecko na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.*

Procedura 4. Rodzaj krzywdy: Nawiązywanie przez dziecko niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Jeśli rodzice /opiekunowie prawni dziecka zgłoszą w Fundacji taki problem związany z dzieckiem lub zrobi to ono samo:

1. Dziecko opowie o nim dokładnie swoim rodzicom lub pracownikowi Fundacji, któremu ufa.
2. Dziecko i jego rodzice /opiekunowie prawni zbiorą dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail) i je zabezpieczą (mogą skorzystać z pomocy pracownika Fundacji, którego wskaże terapeuta).
3. Dowody zostaną przekazane Fundacji - od chwili przekazania dowodów Fundacji, to ona we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy.
Policja prowadzi dalsze dochodzenie w sprawie.
4. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, Fundacja ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Działania Fundacji i rodziców:

- *Terapeuta we współpracy z rodzicami powiadomi o zdarzeniu prezesa Fundacji i pedagoga /psychologa.*
- *Fundacja i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekażą policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.*
- *Jeżeli dziecko potrzebuje pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, dziecko i jego rodzice /opiekunowie prawni mogą zwrócić się o pomoc do pedagoga /psychologa.*

Działania Fundacji:

- *Fundacja wszelkie działania pomocowe wobec dziecka, stosownie do jego potrzeb uzgodni z rodzicami /opiekunami prawnymi dziecka.*
- *Fundacja obejmie dziecko opieką psychologiczną i pedagogiczną. Jeśli będzie ono potrzebować dalszej pomocy, w uzgodnieniu z rodzicami, Fundacja może skierować dziecko na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.*